

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

12 листопада 2019 р.

Київ

№ 739-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 05.11.2019 № 500-01/4425-п та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане листом Маріупольської міської ради за реєстраційним номером у базі даних 33825 (вх. № 570-ПДД від 18.09.2019), щодо підтримки комунального підприємства «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства», яке було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789),

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ

- (1) Листом за реєстраційним номером у базі даних 33825 (вх. № 570-ПДД від 18.09.2019) Маріупольською міською радою відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Листом від 16.10.2019 № 34.11.3-26552-04-34.1 (вх. № 5-01/11973 від 16.10.2019) (далі – Лист 1), від 25.10.2019 № 34.11.3-65208-34.1 (вх. № 5-01/12447 від 25.10.2019) (далі – Лист 2) та від 29.10.2019 № 34.11.3-65797.-34.1 (вх. № 5-01/12628 від 29.10.2019) (далі – Лист 3) Маріупольською міською радою надано додаткову інформацію до Повідомлення.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

2.1. Надавач державної допомоги

- (3) Маріупольська міська рада (далі – Маріупольська МР, Надавач) (87500, м. Маріуполь, пр. Миру, 70, ідентифікаційний код юридичної особи 33852448).

2.2. Отримувач державної допомоги

- (4) Комунальне підприємство «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» (далі – КП «Маріупольське ВУВКГ», Підприємство, Отримувач) (87555, м. Маріуполь, вул. Соборна, 7, ідентифікаційний код юридичної особи 03361508).

2.3. Мета (ціль) державної допомоги

- (5) Забезпечення населення та підприємств якісною питною водою в необхідних обсягах, а також модернізація наявної системи централізованого водопостачання й водовідведення для зменшення втрат питної води та скиду стічних (каналізаційних) вод у навколишнє середовище. Крім того, проект передбачає створення, за рахунок використання сучасних технологій, резервних джерел водопостачання міста на випадок виникнення надзвичайних ситуацій.

2.4. Очікуваний результат

- (6) Реалізація проекту передбачає створення в місті Маріуполь сучасного комплексу з очистки та знезараження води з метою забезпечення населення та підприємств міста якісною питною водою в необхідних обсягах, а також модернізацію наявної системи централізованого водопостачання й водовідведення для зменшення втрат питної води та скиду стічних (каналізаційних) вод у навколишнє середовище, створення резервних джерел водопостачання міста. Проект дозволить місту Маріуполь забезпечити надійність та поліпшити якість послуг із водозабезпечення.

2.5. Форма державної допомоги

- (7) Місцева гарантія.
- (8) Фінансування надаватиметься за рахунок місцевих ресурсів, а саме, резервування коштів бюджету міста Маріуполь.

2.6. Обсяг державної допомоги

- (9) Загалом – 64 000 000 євро:
2019 рік – 13 22 739 євро;
2020 рік – 3 605 500 євро.
2021 рік – 14 212 000 євро.
2022 рік – 24 544 100 євро.
2023 рік – 20 315 661 євро.

2.7. Підстава для надання державної допомоги

- (10) Рішення Виконавчого комітету Маріупольської міської ради від 23.07.2019 № 266 «Про затвердження висновку стосовно доцільності залучення кредиту комунальним підприємством «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» під гарантію Маріупольської міської ради від Міністерства фінансів України для реалізації інвестиційного проекту «Модернізація системи водопостачання міста Маріуполя», що фінансується Урядом Французької Республіки.

- (11)Рішення Маріупольської міської ради від 30.07.2019 № 7/43-4118 «Про надання згоди на участь в інвестиційному проєкті «Модернізація системи водопостачання міста Маріуполя» (далі – Проєкт).
- (12)Рішення міської ради від 30.07.2019 № 7/43-4120 «Про надання місцевої гарантії».
- (13)Рішення міської ради від 30.07.2019 № 7/43-4119 «Про погодження умов залучення кредиту комунальним підприємством «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» від Міністерства фінансів України».

2.8. Тривалість державної допомоги

- (14)З 29.01.2019 по 29.12.2023.
- (15)Відповідно до Листа 2, згідно з умовами Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проєкту з постачання питної води у м. Маріуполі (ратифіковано Законом України № 2710-VIII від 25.04.2019) Французька Сторона надає Українській Стороні офіційну підтримку у формі Кредиту, спрямованого для фінансування Проєкту. Кошти будуть виділятися з дати підписання Угоди, але фактично на сьогодні день **фінансування не здійснювалось**.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

- (16)Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики належить, зокрема, гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (17)Відповідно до статті 8 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, для фінансування заходів, зокрема, з проведення науково-дослідних робіт по вдосконаленню питного водопостачання та ресурсозбереження.
- (18)Відповідно до Повідомлення наявна система водопостачання міста передбачає основне водопостачання з каналу Сіверський Донець – Донбас. Наразі канал має значний ступінь зносу інфраструктури, втрати води в каналі становлять 40 – 60 %. Також негативну роль відіграє те, що значна частина водоводу знаходиться на тимчасово невідконтрольній території, через що протягом останніх 4 років місто має значні перебої або відсутність постачання води із цього каналу.
- (19)Резервним джерелом водопостачання є Старокримське водосховище. Але його запаси води недостатні для повного забезпечення потреб міста, а показники якості води не відповідають державним санітарним нормам і правилам та перевищують допустимі показники в 3-4 рази. Відсутність стабільного водопостачання з каналу Сіверський Донець – Донбас та використання води Старокримського водосховища призводить до того, що мешканці міста отримують неякісну воду, яка не відповідає ДСТУ та ціна якої водночас значно перевищує середні українські показники.
- (20)Основним завданням є задоволення потреб споживачів міста Маріуполь у питній воді гарантованої якості відповідно до вимог чинних нормативних документів за доступною,

економічно обґрунтованою ціною, забезпечення сталого функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення, їх ефективності, надійності та рівня безпеки об'єктів, раціонального використання водних ресурсів, збереження та охорони навколишнього середовища.

- (21) Детальні дослідження показали, що найкращим комплексним вирішенням наявної проблеми водозабезпечення міста Маріуполь є реалізація проекту із забезпечення якісною питною водою міста «з власних джерел», а саме, побудова водоочисних споруд для забезпечення очищення води з річок Кальміус та Кальчик із використанням сучасних та надійних технологій очищення та розташуванням цих споруд якнайближче до міста. Це забезпечить надійність водопостачання та високу якість води при оптимальних витратах на її очистку.
- (22) Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 березня 2019 року № 151-р Уряд подав на ратифікацію Верховною Радою України Рамковий договір між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у м. Маріуполі, вчинений 29 січня 2019 року в м. Києві.
- (23) Реалізація проекту передбачає створення в місті Маріуполь сучасного комплексу з очистки та знезараження води з метою забезпечення населення та підприємств якісною питною водою в необхідних обсягах, а також модернізацію наявної системи централізованого водопостачання й водовідведення для зменшення втрат питної води та скиду стічних (каналізаційних) вод у навколишнє середовище, створення, за рахунок використання сучасних технологій, резервних джерел водопостачання міста на випадок виникнення надзвичайних ситуацій.
- (24) Згідно з Рамковим договором між Урядом Французької Республіки та Урядом України щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у місті Маріуполь та згідно з рішенням міської ради від 30.07.2019 № 7/43-4120 «Про надання місцевої гарантії» державна допомога (місцева гарантія) надається строком на 30 років.
- (25) Відповідно до Листа 2 пільговий період за кредитом становить 10 років. Враховуючи, що роботи за проектом розпочнуться з IV кварталу 2019 року, завершення повинно відбутися не пізніше 31 липня 2025 року, тобто повернення основної суми за кредитом буде відбуватися через 4 роки після введення обладнання в експлуатацію.
- (26) Виконавцем послуг із централізованого водопостачання та водовідведення в місті Маріуполь та Донецькій області є КП «Маріупольське ВУВКГ» на підставі ліцензії, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.
- (27) Відповідно до Листа 1, згідно з умовами статті 1 Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у м. Маріуполі (ратифіковано Законом України № 2710-VIII від 25.04.2019) суб'єкт з реалізації Проекту - комунальне підприємство, уповноважене належним чином Маріупольською міською радою.
- (28) Відповідно до Статуту КП «Маріупольське ВУВКГ», затвердженого рішенням міської ради від 21.11.2018 № 7/37-3284 (далі – Статут), Підприємство є комунальною власністю територіальної громади місті Маріуполь, від імені і в інтересах якої права суб'єкта комунальної власності здійснює Маріупольська міська рада.

- (29) Єдиним комунальним підприємством, яке надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у місті Маріуполь, є КП «Маріупольське ВУВКГ».
- (30) Підприємство **займає монополієне становище та його внесено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій** з централізованого водопостачання та водовідведення за номером 158.
- (31) На сьогодні Підприємство працює за чітко визначеною структурою тарифу на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, затвердженою постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 16.06.2019 № 1141.
- (32) Відповідно до Листа 1, згідно з умовами статті 2 Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проекту з постачання питної води у м. Маріуполі (ратифіковано Законом України № 2710-VIII від 25.04.2019) для реалізації Проекту закупівля товарів, робіт та послуг в рамках контрактів здійснюється шляхом процедури, передбаченої українським **законодавством про публічні закупівлі**, між Суб'єктом із реалізації Проекту та Французьким Постачальником, за результатами якої укладаються Контракти.
- (33) Відповідно до Листа 3 КП «Маріупольське ВУВКГ» не виконує жодних робіт самостійно, не отримує доходу, усі кошти, отримані для реалізації Проекту, будуть перераховані субпідрядним організаціям.
- (34) КП «Маріупольське ВУВКГ» участі в інших тендерах на надання послуг, для потреб яких виділяється державна підтримка, що проводяться за межами території міста Маріуполь, не бере.
- (35) Кошти, заплановані для реалізації Проекту, будуть витратитися на:
- розробку проектно-кошторисної документації;
 - насосні агрегати;
 - фільтраційні установки грубого очищення води;
 - установки ультрафільтрації;
 - установки зворотного осмосу;
 - електричне обладнання для живлення та керування зазначеними комплексами;
 - послуги з будівництва водозабірних споруд, насосних станцій, прокладання трубопроводів водопостачання.
- (36) Усі заплановані до закупівлі матеріали, техніка, обладнання та інші роботи чи послуги згідно з проектно-кошторисною документацією, яка буде розроблена в рамках реалізації Проекту, будуть використані **виключно в діяльності, що пов'язана з функцією природної монополії**, а саме послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у місті Маріуполь.
- (37) Відповідно до Листа 2 після завершення робіт все закуплене приладдя, обладнання для їх виконання в установленому порядку буде зараховано на баланс суб'єкта з реалізації проекту, тобто до комунальної власності територіальної громади міста Маріуполь.
- (38) КП «Маріупольське ВУВКГ» здійснює **ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, що забезпечує належний розподіл доходів і**

витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка, і на надання інших послуг (оформлюються всі первинні документи окремо, зокрема витрати на оплату праці оформлюються окремими відомостями, договори на послуги та придбання товарно-матеріальних цінностей оформлюються окремо за витратами, які належать до витрат за рахунок державної підтримки та витрат за рахунок власних надходжень від господарської діяльності, списання товарно-матеріальних цінностей ведеться окремо в розрізі об'єктів обліку).

(39) Відповідно до статті 13 Закону України «Про питну воду, водопостачання та водовідведення» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать, зокрема: затвердження та реалізація місцевих програм у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, участь у розробленні та реалізації відповідних державних і місцевих програм, погодження інвестиційних програм стосовно об'єктів водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, вирішення інших питань у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення відповідно до законів України.

(40) Відповідно до Повідомлення моніторинг здійснює Маріупольська МР, як Надавач, на основі обов'язкової звітності Підприємства.

КП «Маріупольське ВУВКГ» не пізніше 60 днів після закінчення кожного періоду в 6 місяців кожного фінансового року, має надати:

- фінансову звітність за такі 6 місяців у формі, задовільній для надавача;
- обговорення, проведене керівництвом, та аналіз результатів за такий період, включно зі звітом про будь-які фактори, які істотно та несприятливо впливають чи які можуть істотно та несприятливо вплинути на діяльність, операції чи фінансове становище Підприємства, або висновок про те, що таких факторів немає;
- протягом реалізації Проекту звіт про здійснену роботу за змістом та у формі, задовільній для Надавача, включаючи: інформацію про будь-які фактори, які мають або можуть мати суттєвий або несприятливий вплив на Проект або реалізацію Плану фінансування та/або фінансове становище Підприємства або його спроможність погасити Кредит, або підтвердження відсутності таких факторів;
- інформацію про хід та результати виконання Проекту, включаючи для кожного контракту, укладеного Підприємством щодо Проекту, назву та країну реєстрації підрядника, та вартість і дату контракту й інформацію, що стосується змін та вимог під час виконання такого контракту, включаючи інформацію щодо змін умов контракту та змін, що впливають на витрати та термін завершення.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Ознаки державної допомоги

(41) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(42) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- а) підтримка надається суб'єкту господарювання;

- б) державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- в) підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- г) підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(43) Згідно з частиною першою статті 3 Закону дія цього Закону поширюється на будь-яку підтримку суб'єктів господарювання надавачами державної допомоги за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів для виробництва товарів або провадження окремих видів господарської діяльності.

(44) Відповідно до частини другої статті 1 Закону, терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

(45) Пунктом 22 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що виключною компетенцією органів місцевого самоврядування є затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування.

4.2. Умови надання місцевих гарантій

(46) Умови надання місцевої гарантії визначені статтею 17 Бюджетного кодексу України.

(47) Місцеві гарантії надаються для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання – резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проєктів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.

(48) Правочин щодо надання місцевої гарантії оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повні найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання і кредитора (у разі гарантування виконання зобов'язань за кредитним договором); обсяг кредиту (позики); обсяг гарантійних зобов'язань та порядок їх виконання; умови настання гарантійного випадку; строк дії гарантії.

(49) Обсяг та умови надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України шляхом надсилання міською радою письмового повідомлення.

(50) Обов'язковою умовою надання місцевої гарантії є укладення договору між відповідним місцевим фінансовим органом та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста за виконання гарантійних зобов'язань.

(51) Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:

- внести плату за надання місцевої гарантії;
- надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;
- відшкодувати витрати місцевого бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;

- сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості у національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;
- надати гаранту права на договірне списання банком коштів з рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.

- (52) Суб'єкти господарювання, щодо яких приймається рішення про надання місцевих гарантій, зобов'язані надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та сплачувати до відповідного місцевого бюджету плату за їх надання у розмірі, встановленому міською радою.
- (53) У разі виконання гарантійних зобов'язань перед кредиторами шляхом здійснення платежів за рахунок коштів міського бюджету у суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, з моменту такого виконання виникає прострочена заборгованість перед міським бюджетом за кредитами, залученими під місцеві гарантії, в обсязі фактичних витрат міського бюджету, а до міської ради переходять права кредитора та право вимагати від таких суб'єктів господарювання погашення заборгованості в установленому законом порядку.
- (54) Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста не поширюється.
- (55) Протягом строку дії договору про місцеву гарантію міська рада передбачає у відповідному рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання гарантійних зобов'язань з платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді.
- (56) Механізм надання місцевих гарантій затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій» (зі змінами).
- (57) Статтею 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, встановлено, що застосування статті 262, 263(3) або 263(4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (58) Відповідно до повідомлення Комісії № 2008/С 155/02 ЄС встановлені певні критерії, що дозволяють визначати відсутність державної допомоги у випадках надання державних гарантій. Зокрема, вважається, що програми державної допомоги з надання гарантій не містять державної допомоги, якщо дотримуються такі «ринкові» умови:
- позичальник не перебуває у скрутному фінансовому становищі;
 - обсяг гарантії можна визначити належним чином при її наданні. Це означає, що гарантія повинна прив'язуватись до конкретної фінансової операції з фіксованою максимальною сумою та бути обмеженою в часі. Оскільки така операція та її сума зазначаються в угоді, для гарантії не передбачено часових обмежень;
 - сума гарантії покриває не більше 80 % непогашеної суми кредиту чи іншого фінансового зобов'язання;

- сплата ринкової ціни за надану гарантію.

5. СФЕРА ПРИРОДНОЇ МОНОПОЛІЇ

- (59) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» водопровідна мережа - система трубопроводів, відповідних споруд та устаткування для розподілу і подачі питної води споживачам.
- (60) Централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (61) Система питного водопостачання - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного водопостачання.
- (62) Система централізованого водовідведення - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом.
- (63) Централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (64) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (65) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання та водовідведення належить до сфери регулювання цього Закону.
- (66) Згідно зі статтею 8 Закону України «Про природні монополії» до предмета державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій належать ціни (тарифи) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (67) У первинному та вторинному законодавстві Європейського Союзу поняття «природна монополія» відсутнє. Натомість існує положення, що стосується законної монополії, яке означає наявність спеціальних та виключних прав, які держава може призначити підприємствам (як правило державним) з метою забезпечення виконання публічних обов'язків. Так, відповідно до статті 106 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу, держава може зобов'язати певного суб'єкта господарювання бути оператором, що надає послуги загального економічного інтересу (далі – ПЗЕІ). У такому випадку суб'єкти господарювання, що надають ПЗЕІ або ті, що мають характер прибуткової монополії, підпадають під дію правил конкуренції тільки у тій мірі, в якій це не перешкоджає виконанню дорученого їм спеціального завдання.

- (68) Законна монополія існує тоді, коли надання такої послуги на законодавчому рівні або регулюючими заходами покладено на ексклюзивного надавача, з явною заборорою будь-яким іншим підприємствам надавати таку послугу (навіть не задовольняти можливий попит з боку певних груп покупців). Проте сам факт надання публічних послуг конкретним підприємством не означає, що таке підприємство користується законною монополією.
- (69) За загальним правилом, надання послуг законною монополією виключає будь-яке спотворення конкуренції, однак є умови, що мають бути кумулятивно виконані. Ці умови встановлені пунктом 188 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, яке надає пояснення ключових концепцій, пов'язаних з поняттям державної допомоги, щоб полегшити та підвищити прозорість і послідовність застосування цього поняття на території Союзу, а саме:
- послуга має бути предметом законної монополії;
 - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає існування ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
 - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
 - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидіювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі розрахунки, належним чином розподіляти доходи і витрати та запобігати використанню державного фінансування некомерційної діяльності для перехресного субсидіювання комерційної діяльності.
- (70) Обов'язок запобігання фінансуванню комерційної діяльності внаслідок перехресного субсидіювання регламентовано міжнародними зобов'язаннями, передбаченими Угодою. Відповідно до статті 263 (4) Угоди сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою (тобто до 2022 року) мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є уповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або всіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншої сторони, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (71) Враховуючи те, що суб'єкт природної монополії може здійснювати й іншу комерційну діяльність, не пов'язану з виконанням функції природної монополії, мають бути окремі бухгалтерські рахунки для запобігання перехресному субсидіюванню.
- (72) Відповідно до статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, вести окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

- (73) Отже, фінансова підтримка, пов'язана з відшкодуванням витрат з ремонту, заміни обладнання, що є складовими водопровідної мережі, яка забезпечує надання послуг на ринку централізованого водопостачання та водовідведення, який перебуває у стані природної монополії, не буде спотворювати конкуренцію, а відтак не буде державною допомогою, якщо:
- послуга є предметом природної монополії;
 - послуга, що надається природною монополією, не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає наявність ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
 - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
 - надавач відповідної послуги не використовує державну підтримку в діяльності, яка не пов'язана з функцією природної монополії.

6. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ЗАХОДУ ПІДТРИМКИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

6.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (74) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (75) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (76) Відповідно до статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII, виконавцем комунальних послуг з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що проводить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (77) Єдиним комунальним підприємством, яке надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення міста Маріуполь, є КП «Маріупольське ВУВКГ».
- (78) Підприємство займає монопольне становище та його внесено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з централізованого водопостачання та водовідведення за номером 158.
- (79) Отже, за наведених умов КП «Маріупольське ВУВКГ» є суб'єктом господарювання у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (80) Місцева гарантія з міського бюджету на період з 29.01.2019 по 29.12.2023 передбачена для виконання інвестиційного проекту «Модернізація системи водопостачання міста Маріуполя» у розмірі 64 000 000 євро.

- (81) Розроблення та фінансування Проекту обумовлено необхідністю забезпечення населення та підприємств якісною питною водою в необхідних обсягах, а також модернізації наявної системи централізованого водопостачання й водовідведення для зменшення втрат питної води та скиду стічних (каналізаційних) вод у навколишнє середовище, створення, за рахунок використання сучасних технологій, резервних джерел водопостачання міста на випадок виникнення надзвичайних ситуацій.
- (82) Відповідно до Повідомлення фінансування здійснюється за рахунок коштів міського бюджету міста Маріуполь.
- (83) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» встановлено, що місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (84) Отже, фінансова підтримка КП «Маріупольське ВУВКГ» у формі місцевої гарантії з міського бюджету є **ресурсами держави** у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (85) Повідомлена підтримка у формі місцевої гарантії Маріупольської МР призначена для КП «Маріупольське ВУВКГ».
- (86) Відповідно до статті 8 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, для фінансування заходів, зокрема, з проведення науково-дослідних робіт із вдосконалення питного водопостачання та ресурсозбереження.
- (87) Державна підтримка спрямовується на виконання інвестиційного проекту «Модернізація системи водопостачання міста Маріуполя».
- (88) Для реалізації Проекту закупівля товарів, робіт та послуг у рамках контрактів здійснюється шляхом процедури, передбаченої українським **законодавством про публічні закупівлі**.
- (89) Кошти, заплановані для реалізації Проекту, будуть витратитися на:
- розробку проектно-кошторисної документації;
 - насосні агрегати;
 - фільтраційні установки грубого очищення води;
 - установки ультрафільтрації;
 - установки зворотного осмосу;
 - електричне обладнання для живлення та керування зазначеними комплексами;
 - послуги з будівництва водозабірних споруд, насосних станцій, прокладання трубопроводів водопостачання.

- (90) Фінансова підтримка дає **отримувачу перевагу**, звільнивши його від витрат, яких в іншому випадку йому довелося б зазнати в ході поточної господарської діяльності, тобто без втручання держави. У контексті ринкових умов ресурси, надані Отримувачу, є безповоротною фінансовою допомогою.

6.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (91) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.
- (92) Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики належить, зокрема, гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (93) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва. Однією з умов, за якої державна підтримка буде державною допомогою, – підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (94) На ринку надання послуг із водопостачання та водовідведення в місті Маріуполь у КП «Маріупольське ВУВКГ» **відсутні конкуренти**.
- (95) З огляду на зазначене, надання державної підтримки КП «Маріупольське ВУВКГ», як суб'єкту природної монополії, **не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції**.

6.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (96) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка (фінансування), яку надає Маріупольська міська рада комунальному підприємству «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства», що є **суб'єктом природної монополії** в частині централізованого водопостачання і водовідведення відповідно до рішення Виконавчого комітету Маріупольської міської ради від 23.07.2019 № 266 «Про затвердження висновку стосовно доцільності залучення кредиту комунальним підприємством «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» під гарантію Маріупольської міської ради від Міністерства фінансів України для реалізації інвестиційного проекту «Модернізація системи водопостачання міста Маріуполя», що фінансується Урядом Французької Республіки» у формі місцевої гарантії обсягом 64 000 000 грн на період з 29.01.2019 по 29.12.2023, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

7. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (97) Підприємство займає **монопольне становище та його внесено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій** з централізованого водопостачання та водовідведення за номером 158.

- (98) Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики належить, зокрема, гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (99) Відповідно до статті 8 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, для фінансування заходів, зокрема, з проведення науково-дослідних робіт із вдосконалення питного водопостачання та ресурсозбереження.
- (100) Державна підтримка спрямовується на виконання інвестиційного проекту «Модернізація системи водопостачання міста Маріуполя».
- (101) Розроблення та фінансування Проекту обумовлено необхідністю забезпечення населення та підприємств якісною питною водою в необхідних обсягах, а також модернізації наявної системи централізованого водопостачання й водовідведення для зменшення втрат питної води та скиду стічних (каналізаційних) вод у навколишнє середовище, створення, за рахунок використання сучасних технологій, резервних джерел водопостачання міста на випадок виникнення надзвичайних ситуацій.
- (102) Для реалізації Проекту закупівля товарів, робіт та послуг у рамках контрактів здійснюється шляхом процедури, передбаченої українським законодавством про публічні закупівлі.
- (103) Кошти, заплановані для реалізації Проекту, будуть витрачатися на:
- розробку проектно-кошторисної документації;
 - насосні агрегати;
 - фільтраційні установки грубого очищення води;
 - установки ультрафільтрації;
 - установки зворотнього осмосу;
 - електричне обладнання для живлення та керування зазначеними комплексами;
 - послуги з будівництва водозабірних споруд, насосних станцій, прокладання трубопроводів водопостачання.
- (104) Відповідно до Листа 3, після завершення робіт все закуплене приладдя, обладнання для їх виконання в установленому порядку буде зараховано на баланс суб'єкта з реалізації проекту, тобто до комунальної власності територіальної громади міста Маріуполь.
- (105) КП «Маріупольське ВУВКГ» здійснює ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, що забезпечує належний розподіл доходів і витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка, і на надання інших послуг (оформлюються всі первинні документи окремо, зокрема витрати на оплату праці оформлюються окремими відомостями, договори на послуги та придбання товарно-матеріальних цінностей оформлюються окремо за витратами, які належать до витрат за рахунок державної підтримки та витрат за рахунок власних надходжень від господарської діяльності, списання товарно-матеріальних цінностей ведеться окремо в розрізі об'єктів обліку).

- (106) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва. Однією з умов, за якої державна підтримка буде державною допомогою, – підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (107) На ринку надання послуг із водопостачання та водовідведення в місті Маріуполь у КП «Маріупольське ВУВКГ» **відсутні конкуренти.**
- (108) З огляду на зазначене, надання державної підтримки КП «Маріупольське ВУВКГ», як суб'єкту природної монополії, не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції, а отже, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (109) Слід зазначити, що державна підтримка суб'єкту господарювання, яка надана для обслуговування та управління систем водопостачання та водовідведення, з урахуванням пункту 211 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, не буде впливати на конкуренцію, а отже, не є державною допомогою, якщо:
- одержувач бюджетних коштів із дотриманням вимог Закону України «Про публічні кошти» проводить закупівлю товарів та послуг, необхідних для виконання Програми шляхом проведення відкритих торгів, що створює конкуренцію на відповідному ринку серед постачальників;
 - об'єкт інфраструктури не має прямих конкурентів у межах певної території (КП «Маріупольське ВУВКГ» є суб'єктом природної монополії в місті Маріуполь);
 - обсяг приватного фінансування у відповідну сферу є незначним (система водопостачання не є привабливою для приватного інвестора через складність технологічних особливостей виробництва, значну затратність експлуатації інфраструктури тощо);
 - об'єкт інфраструктури не призначений для отримання переваг певними суб'єктами господарювання або галузями, проте створює користь для суспільства в цілому;
 - надавач відповідної послуги не використовує державну підтримку в діяльності, яка не пов'язана з функцією природної монополії.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Маріупольською міською радою, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка (фінансування), яку надає Маріупольська міська рада комунальному підприємству «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства», що є **суб'єктом природної монополії** в частині централізованого водопостачання і водовідведення відповідно до рішення Виконавчого комітету Маріупольської міської ради від 23.07.2019 № 266 «Про затвердження висновку стосовно доцільності залучення кредиту комунальним підприємством «Маріупольське

виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» під гарантію Маріупольської міської ради від Міністерства фінансів України для реалізації інвестиційного проекту «Модернізація системи водопостачання міста Маріуполя», що фінансується Урядом Французької Республіки у формі місцевої гарантії обсягом 64 000 000 євро на період з 29.01.2019 по 29.12.2023, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ